

[Statsministeren]

diske lande på områder, hvor vi ikke tidligere har haft det.

Ligesom Danmark støttede de nordiske lande i EØS-forhandlingerne, vil vi aktivt arbejde for at lette de nordiske landes forhandlinger om medlemskab i EF.

Hele denne udvikling er baggrunden for de nordiske statsministres Mariehamn-initiativ fra november 1991. Vi nedsatte en gruppe af personlige repræsentanter for at vurdere de nye forudsætninger for det nordiske samarbejde, idet man allerede dengang måtte regne med, at flere nordiske lande kom ind i EF.

En mellemrapport blev fremlagt for statsministrene i tilknytning til Nordisk Råds session i Helsingfors i marts i år. På statsministtermødet på Bornholm i august i år modtog vi slutrapporten. Rapporten er blevet tilsendt Folketinget.

De nordiske statsministre vedtog på Bornholmsmødet en erklæring om det fremtidige nordiske samarbejde, Bornholmerkæringen, hvor vi tilsluttede os hovedlinierne i rapporten. Erklæringen fastslår bl.a., at de europæiske lande i dag står over for udfordringer, som stiller særlig store krav til et stærkt udbygget samarbejde, såfremt man skal sikre en fredelig og stabil udvikling i Europa.

Det konstateres videre, at de nordiske lande for første gang har en fælles interesse i at deltage i et udbygget udenrigspolitisk, sikkerhedspolitisk og økonomisk samarbejde i Europa. Vi udtalte, at det er en styrke for de nordiske lande, at mange traditionelle nordiske samarbejdsområder gennem deltagelse i EØS- og EF-samarbejdet får en bredere europæisk forankring. Samtidig skabes der nye muligheder for at uddybe og udvikle det nordiske samarbejde inden for en europæisk ramme.

I årene fremover bør det nordiske samarbejde indrettes således, at det i størst mulig grad svarer til de behov, som landene står over for i Norden og Europa. Det kræver en gennemgang af de samarbejdsformer og institutioner, som er udviklet under andre historiske omstændigheder. Og det kræver en styrkelse af samarbejdet på områder af særlig betydning for nordisk identitet og fællesskab. Rapportens klare konklusion er, at vi kan opnå større indflydelse ved et tæt, uformelt samarbejde end ved at profilere de formelle nordiske strukturer og symboler.

Statsministrene ser på denne baggrund to udfordringer for det nordiske samarbejde:

- en styrkelse af det nordiske samarbejde på områder af fællesnordisk interesse.
- en udbygning af det politiske samarbejde for at fremme nordiske synspunkter i henholdsvis EØS- og EF-samarbejdet.

Debatten om nordisk samarbejde føres ofte på fejlagtige præmisser og med manglende erkendelse af, at nordisk samarbejde er langt mere omfattende end samarbejdet i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Der er allerede i dag et vidtfaavnende nordisk samarbejde inden for bredere europæiske og internationale rammer såsom EFTA, GATT og CSCE. Ud over nordiske indlæg under FN's generalforsamlinger har man fra nordisk side i FN bl.a. i 1991 fremlagt et dokument »Shaping the Peace: The United Nations in the 1990's« om FN's arbejde på den fredsbevarende og fredsskabende front. Ligeledes har man fra nordisk side fremlagt det såkaldte nordiske FN-projekt indeholdende forslag til reform af styrelsesform og finansiering af FN's operationelle udviklingsaktiviteter. Det nordiske FN-projekt indgår fortsat med betydelig vægt i de videre reformdrøftelser.

Det må ses som en stor fordel, at vore lande kan deltage i et nordisk samarbejde i flere samarbejdsrammer. Og politisk samarbejde forudsætter ikke økonomiske ressourcer på et fælles budget. Nordisk Ministerråds budget er således ikke et samlet udtryk for det nordiske samarbejdes politiske ambitionsniveau. Mange fællesnordiske institutioner finansieres f.eks. uden for Nordisk Ministerråds budget. Eksempler herpå er Den Nordiske Investeringsbank (NIB), Vestnordenfonden, Det Nordiske Miljøfinansieringsselskab (NEFCO), Den Nordiske Udviklingsfond (NDF), og Det Baltiske Investeringsprogram (BIP). På finanslovsforslag 1993 er til disse institutioner optaget et beløb, som er næsten lige så stort som det danske bidrag til Nordisk Ministerråds budget. Dertil kommer hele det uformelle politiske samarbejde.

Med EØS-aftalens ikrafttræden 1. januar 1993 vil flere samarbejdsområder, som tidligere havde en rent nordisk forankring, blive varetaget i en bredere europæisk ramme. Dette skaber forudsætninger for at frigøre ressourcer til en stærkere satsning på områder, hvor det